

Riktlinjer

[skolgång utomlands och ledigheter, förskoleklassen, grundskolan och den anpassade grundskolan]

Dokumenttyp: Riktlinjer

Antaget av: Barn- och ungdomsnämnden

Senast reviderat: 2024-12-05

Giltighetstid: Tillsvidare med aktualitetsprövning i kommande mandatperiod

Diarienummer: BOU 2024-828

Dokumentansvarig: Avdelningschef verksamhetsstöd

Tidpunkt för aktualitetsprövning: 2024-12-05

Relaterade styrdokument: Skollagen Sökord: ledighet skolpliktiga, utlandsvistelse skolpliktiga

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Inledning	4
2 Bakgrund	4
3 Möjlighet till utlandsvistelse för elev	4
4 Varaktigt vistas utomlands	7
5 Ersättning för skolgång utomlands	7

Sammanfattning

Denna riktlinje är vägledande och ska vara ett stöd för rektorer och beslutsfattare inom förvaltningen och göra såväl processen som bedömningen transparent och förutsägbar för de vårdnadshavare som planerar att vistas utomlands med sina skolpliktiga barn. Här klargörs beslut om ledighet, möjligheten att fullgöra skolgången utomlands, när beslut om skolpliktens upphörande vid varaktig utlandsvistelse tas. Vidare anges att Linköpings kommun inte betalar eventuella kostnader i samband med att elever går i grundskola eller motsvarande skolform utomlands.

1 Inledning

Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till utbildning. Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då ett barn fyller sex år. Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt. Vårdnadshavare som tillfälligt önskar åka utomlands med skolpliktigt barn kan antingen ansöka om ledighet eller ansöka om att barnet ska få fullgöra skolplikten på annat sätt. Dessa alternativ kan bara bli aktuella om eleven fortfarande betraktas som bosatt i landet. Om en elev varaktigt vistas utomlands upphör skolplikten. För bestämmelser kring ledighet, fullgörande av skolplikt på annat sätt samt varaktig vistelse utomlands hänvisas till utbildningsförvaltningens *Rutin för skolpliktsbevakning*.

2 Bakgrund

Utbildningsförvaltningen får återkommande och frekventa frågor om skolgång utomlands och längre ledigheter. Barn- och ungdomsnämnden behöver klargöra villkoren när skolplikten ska anses upphöra och huruvida eleven har rätt till kommunala medel från Linköpings kommun för sin skolgång utomlands.

Syftet med denna riktlinje är även att säkerställa att ärenden rörande elevers ledigheter och längre utlandsvistelser hanteras rättssäkert, effektivt och likvärdigt. Riktlinjerna är vägledande och ska vara ett stöd för rektorer och beslutsfattare inom förvaltningen och göra såväl processen som bedömningen transparent och förutsägbar för de vårdnadshavare som planerar att vistas utomlands med sina skolpliktiga barn.

3 Möjlighet till utlandsvistelse för elev

Det finns tre skäl till att en elev vistas utomlands under en kortare eller längre tid.

1. Ledighet beviljad av rektor (eller den medarbetare som rektor delegerat till) enligt 7 kap. 18 § skollagen.
2. Beviljat att få fullgöra skolplikten på annat sätt enligt 24 kap. 23 § skollagen.
3. Hemkommunen har bedömt att eleven vistas varaktigt utomlands och därmed inte har skolplikt enligt 7 kap. 2 § skollagen.

Ledighet beslutas av skolan

7 kap. 17-18 §§ skollagen

17§ En elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

18§ En elev i en skolform som avses i 17 § får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas

Rektorn beslutar om ledighet. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som avser längre tid än tio dagar.

Att vara ledig från skolan är ingen rättighet. Huvudregeln är alltså att eleverna ska vara i skolan.

Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av just den elevens situation. Bland annat behöver man ta hänsyn till frånvarons längd, elevens studiesituation, möjligheterna att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen, hur angelägen ledigheten är för eleven samt om eleven fullgör sin skolplikt eller deltar i utbildningen utan att vara skolpliktig. Det är viktigt att lyssna på elevens motivering till varför hen vill vara ledig. Är det viktigt för eleven att vara ledig eller är det kanske någon i familjen som vill att eleven ska vara ledig. Om det gäller en längre ledighet där eleven ska åka utomlands bör skolpersonal alltid prata med eleven innan beslut fattas. Skolan bör alltid uppmärksamma om ledigheten kan vara sammankopplad med hedersrelaterat våld och förtryck.

Om så är fallet ska skolan alltid göra en orosanmälan till socialtjänsten.

Det är alltid elevens rektor, eller i vissa fall den rektor delegerat uppgiften till, som beslutar om ledighet. Utgångspunkten är att kortare ledighet under vissa förutsättningar kan beviljas.

För att längre ledighet ska kunna beviljas krävs synnerliga skäl, vilket är ett högt ställt krav.

Ledighet längre än tio dagar bedöms vara sådan ledighet för vilken det krävs synnerliga skäl. Den restriktiva hållningen tydliggörs även genom att det endast är rektor som kan ta ett sådant beslut. Det krävs ganska mycket för att ett krav på synnerliga skäl ska vara uppfyllt.

Att till exempel åka på semester med sin familj kan i normala fall inte anses vara synnerliga skäl. För detta borde krävas att resan är synnerligen viktig för eleven av något annat skäl. Många gånger kan detta behöva styrkas av någon annan än vårdnadshavarna, exempelvis läkare, psykolog eller kurator. Även om det finns möjlighet att bevilja ledighet längre än 10 dagar är bestämmelsen tänkt att användas vid kortare ledigheter men inte månadsvis.

Reglerna om ledighet blir således inte tillämpliga vid längre semestrar och andra utlandsvistelser. Även om det finns möjlighet att bevilja ledighet längre än 10 dagar är bestämmelsen tänkt att användas vid kortare ledigheter.

Det är inte rekommenderat att bevilja längre ledighet än en månad, vare sig utlagt på flera tillfällen under läsåret eller vid ett enstaka tillfälle. Skolan måste ge eleven möjlighet att kompensera den förlorade undervisningen vid ledighet.

Fullgöra skolplikten på annat sätt beslutas av nämnden på delegation

24 kap. 23 § skollagen

Det finns en möjlighet i skollagen för en elev att få fullgöra skolplikten på annat sätt, till exempel utomlands. Varje ansökan om att få fullgöra skolplikten utomlands måste bedömas individuellt. Det är elevens hemkommun som prövar frågan.

Ett skolpliktigt barn får medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i skollagen. Medgivande ska lämnas om

1. verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt skollagen,
2. behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, och
3. att det finns synnerliga skäl, det vill säga mycket starka skäl.

Vid bedömningen ska hänsyn tas till följande.

Verksamheten framstår som ett fullgott alternativ

Det krävs att den utbildning som eleven får utomlands är ett fullgott alternativ till utbildningen i grundskolan. Jämförelsen måste grundas på en helhetsbedömning. Att något som finns i grundskolan, till exempel ett enskilt ämne, saknas i den tilltänkta verksamheten behöver inte nödvändigtvis innebära att alternativet inte är fullgott. Vid bedömningen av om den alternativa skolgången ska anses vara ett fullgott alternativ ska särskild hänsyn tas till om den tänkta skolan följer den svenska läroplanen och kursplanerna i svensk grundskola.

Exempel på skolor i utlandet som är fullgoda alternativ är Svenska utlandsskolor (läs mer på Skolverkets webbplats), distansundervisning via Sofia Distans (årskurs 6-9) och vissa internationella skolor som är till för barn som går i skola i landet under en begränsad tid.

Det går att få insyn i barnets skolgång i skolan utomlands

Att det går att få insyn i barnets skolgång i skolan utomlands betyder att Linköpings kommun kan följa upp elevens kunskaper i skolan. Kommunen vill också få information om att skolan följer en plan för undervisningen. Det är också viktigt att vi får veta om eleven är närvarande i undervisningen.

Det finns synnerliga skäl för att få fortsätta att ha skolplikt utomlands

Linköpings kommun gör alltid en individuell bedömning när det kommer till om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl innebär att det måste finnas ett mycket starkt skäl till att en elev inte kan stanna i Sverige för att gå i skolan.

Exempel på ett synnerligt skäl är att det är nödvändigt för vårdnadshavare att arbeta utomlands och att de skolpliktiga barnen måste följa med, i detta fall krävs intyg från arbetsgivare. Att vårdnadshavare själv väljer att arbeta utomlands, till exempel genom distansarbete, är inte ett synnerligt skäl.

4 Varaktigt vistas utomlands

Bedömning av varaktigt vistas utomlands

Av 7 kap. 2 § skollagen framgår att barn som är folkbokförda i Sverige men som varaktigt vistas utomlands inte omfattas av skolplikt. För att någon ska anses utflyttad enligt folkbokföringslagen krävs en utlandsvistelse på ett år eller mer, 20 § folkbokföringslagen.

Det är alltså klart att en varaktig vistelse utomlands kan vara kortare än ett år, men vid bedömningen är det inte bara vistelsens längd som ska beaktas utan samtliga omständigheter. Om familjen ska vistas i det andra landet minst ett år måste kontakt tas med Skatteverket eftersom det kan påverka folkbokföringen.

När skolplikten upphör på grund av varaktig vistelse i utlandet upphör även hemkommunens ansvar för att finansiera barnets utbildning. Skolans författningar innehåller ingen definition av vad som avses med att varaktigt vistas utomlands. Enligt vedertagen rättspraxis på det området anses som stadigvarande vistelse i princip en sammanhängande tidsperiod på sex månader eller mer (jfr RÅ 2008 ref. 16). Det finns flera kommuner som tillämpar en gräns om sex månader när det anses att eleven varaktigt vistas utomlands och att skolpliktsansvaret för kommunen därmed upphör. Denna tolkning ansluter sig även Linköpings kommun till.

Skolplikt upphör alltså i Linköpings kommun efter 6 månaders utlandsvistelse eller om utlandsvistelse planeras vara mer än 6 månader eller 1 termin. Eleven skrivs ut från sin skola och garanteras inte plats på samma skola vid hemkomst. När eleven kommer tillbaka till Sverige har det samma rätt till utbildning som alla andra elever.

5 Ersättning för skolgång utomlands

Skolgång utomlands innebär nästan alltid kostnader för vårdnadshavaren. Linköpings kommun betalar inga eventuella kostnader i samband med att elever går i grundskola eller motsvarande skolform utomlands.

Det finns ett statsbidrag som Svenska utlandsskolor kan söka för sina elever. Om skolorna beviljas bidrag för en elev ordnar de ibland det så att avgiften sänks för dessa elever.